

'Geiten zijn bron van Q-koorts bij mensen'

Tekst en foto: Wilma Wolters

Dat de humane uitbraak van Q-koorts in 2009 veroorzaakt is door Q-koorts bij geiten, werd door velen al voor waar aangenomen. Hard wetenschappelijk bewijs daarvoor ontbrak echter. Dat bewijs is een stuk dichterbij gekomen door het genotype-onderzoek dat het Centraal Veterinair Instituut uitvoerde op de *Coxiella burnetii*-bacteriën.

Hendrik Jan Roest, onderzoeker bij het CVI, durft het nu wel te zeggen: "Geiten vormden de bron van de uitbraak van Q-koorts onder mensen". Direct na deze uitbraak werden de verbanden al gelegd; er was een overeenkomst in gebied, er was sprake van opvolging in tijd en er was geen andere bron aan te wijzen. Dus werden geiten als de bron gezien van de Q-koorts bij mensen. Hard bewijs was er niet. "Bovendien is het uiterlijk van de bacterie lastig te vergelijken, want hij komt in verschillende varian-

ten en fases voor", aldus Roest. Daarom deed hij onderzoek naar de genotypes van de bacteriën die bij geiten voorkomen. Samen met collega's koppelde hij dat aan de genotypes die bij mensen voorkomen.

Eén genotype

Het bleek dat onder geiten één genotype veel voorkomt. "Zo'n 90 procent van de besmette geiten bleek de bacterie met dit genotype bij zich te dragen. De overige 10 procent van de bacteriën die we vonden hadden allerhande

andere genotypes." Roest weet ook dat het genotype dat veel voorkomt, een rol heeft gespeeld bij de uitbraak onder geiten. Er is geen sprake van een nieuwe genotype. "Het zou kunnen zijn dat de oorsprong van deze stam in Frankrijk ligt, want er lijkt een overeenkomst te zijn in genotypes die hier voorkomen en die in Frankrijk gevonden zijn. Nu de link met de humane uitbraak in Nederland: 76 procent van de genotypes die bij mensen werd gevonden heeft een overeenkomst met 90 procent van de genotypes bij geiten. "Als we deze kennis toevoegen aan de verbanden die al waren gelegd, kunnen we wel zeggen dat geiten de Q-koorts onder mensen hebben veroorzaakt."

Verder onderzoek

Op dit moment vindt onderzoek plaats naar de genotypering van de Q-koortsbacteriën die voorkomen bij honden, katten, paarden, varkens, schapen en koeien. Roest: "Zo proberen we zaken uit te sluiten en dingen zeker te stellen."

Mest 30 dagen opslaan

Uit ander onderzoek dat Roest heeft geleid, komt een advies voor geitenhouders naar voren, dat inmiddels verwerkt is in regelgeving. "Sla stalmest 30 dagen op. Bij temperaturen die in mesthopen wordt gevormd wordt de Q-koortsbacterie afgedood, zodat mest daarna geen gevaar meer vormt voor de volksgezondheid."

Er is bewijs gekomen dat de Q-koorts bij mensen afkomstig was van geiten.